

στηρίζεται ἐπ' αὐτοῦ, ὅταν καταβαίνει τοὺς χιονοσκεπεῖς κατηφόρους.

Οἱ Ὀρεινοὶ εἶναι πολλὸν ἐνεργητικοί, καὶ ἱκανοὶ νὰ ὑποφέρωσι μεγάλους κινδύνους καὶ στερήσεις.

Εὐθὺς ἀπὸ πλῆγιάς ὁ χειμὼν, αὐτοὶ εἶναι ὑποχρεωμένοι ν' ἀνάπτωσι τὰς λυχνίας των ἀπὸ τὴν πρῶτην ὥραν τῆς ἡμέρας. Τὸ ψῦχος εἶναι δριμύτατον, διαπεραστικοὶ δὲ ἄνεμοι σηκώνουσι πυκνὰ σύννεφα χιόνος. Καὶ ὅμως ἐν τῇ μέσῃ ὁλῶν τούτων τῶν δεινῶν οἱ ὀρεινοὶ Λάπωνες ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἀνεπαρκῆ σκηπὴν των, ἥτις σύγκειται ἀπὸ μόνον ἐν βῆκος χονδροῦ

ὑφάσματος, ὑποστηριζόμενον ἀπὸ χονδροῦς κλάδους δένδρων. Τὸ ὕψος τῆς σκηπῆς ταύτης εἶναι περίπου ἐξ ἑξήκοντα ἢ δὲ περιφέρεια ἀπὸ δεκαεξέως δεκαοκτὼ πόδας. Εἰς τοιαύτας σκηπὰς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κατοικοῦσι στενοχωρημένως δύο οἰκογένειαι, ἐκτὸς τῶν ἐκύλων, οἵτινες ἐνίοτε ἀριθμοῦνται ἕως εἴκοσιν. Ἡ Λατὼν γυνὴ ἀγρυπνεῖ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν προφύλαξιν ἐξ ἐνὸς εἶδους ζώου, ῥέγγου ὀνομαζομένου, καὶ ὑποφέρει τὸ ψῦχος καὶ τὰς ταλαιπωρίας ὁμοίως καθὼς καὶ οἱ ἄνδρες.

Γ. Δ. Σ.

Ο ΣΠΟΓΓΟΣ.

Ἐν ἑκ τῶν θαυμασίων ἔργων τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ Ὠκεανῷ.

α' Ἀπὸ τί γίνεται ὁ σπόγγος; ἠρώτησεν ὁ Γεώργιος, δυσκόλως ἀναπνέων, πταρμιζόμενος καὶ ἀνοικκλείων κάτωθεν τοῦ θερμοῦ λουτροῦ τοὺς ὀφθαλμοῦς του.

Ὁδδεις τῶν περὶ αὐτὸν ἡδύνατο νὰ τῷ ἀποκριθῇ· ἡ δὲ ὑπερέτρια τῷ εἶπεν, ὅτι ἀδὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ κάμνῃ τοιαύτας μωρὰς ἐρωτήσεις, ἀλλὰ νὰ ἡσυχάσῃ καὶ νὰ πλουθῇ, καὶ οὕτως ἐτελείωσε τὸ πρᾶγμα.

Τώρα ἀκουσον, Γεώργιε, ἐγὼ θὰ σοὶ εἰπῶ τί εἶναι σπόγγος. Ὁ σπόγγος, μὲ τὸν ὅποιον πλύνεις τὸ πρόσωπόν σου, ἀνεφύρθη ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ Ὠκεανοῦ, καὶ ἀπετέλει μέρος ζωντανοῦ ζώου.

Ἐπὶ πολλὸν χρόνον οἱ σπόγγοι θεωροῦντο, ὅτι ἦσαν φυτὰ, ἀλλὰ μεταγενέστεραι παρατηρήσεις ἀπέδειξαν, ὅτι εἶναι ζῶα, καὶ ἐτέθησαν εἰς τὴν τῶν πρωτοζῶων τάξιν, ἥ ὅποια ὁμοιάζει πολλὸν μὲ φυτὰ. Ὁταν κατὰ πρῶτον εὐρίσκονται ἐν τῇ ὕδατι, τὰ ἐξωτερικὸν των εἶναι πολλὸν διαφορετικόν.

Ὁ σπόγγος εἶναι ὁ σκελετὸς μόνον, τὸ μέρος τὸ ἀντιστοιχοῦν μὲ τὰ ὀστά μας. Ὅταν οὗτος ἐντελῶς ἔζη ἐν τῇ βῆθι κάτωθεν τοῦ ὕδατος τὸ ἐξωτερικόν

του ἦτο σκεπασμένον καθὼς καὶ ἐκάστη ὀπὴ του ἦτο γεμάτη μαλακὴν τινα ὕλην, ὁμοιάζουσαν τὸ ἀσπράδιον τοῦ ψοῦ, καὶ αὕτη ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴν σάρκα τῶν ὀστέων. Ὁ σπόγγος εἶναι προσκεκολλημένος, δυνατὰ ἐπὶ τοῦ βράχου, καὶ τὸ χρῶμά του εἶναι βαθὺ κυανοῦν ἐπὶ τὸ ἄνω μέρος καὶ φαιρῆσκον εἰς τὸ κάτω. Ἐντὸς ὅλης ταύτης τῆς μάζης ὑπάρχει τακτικῆς κυκλοφορίας ὡς ἡ τοῦ αἵματος καὶ τῆς τροφῆς τῶν ὀστέων. Ἐντὸς τῆς ἐπιφανείας του ὑπάρχουσιν ἀνοίγματα ἢ ὀπαί, αἱ ὅποια πανταχοῦ συκοινωνοῦσι μετ' ἀλλήλων. Εἰς τὰς μεγαλειτέρας τούτων, τὰς καλουμένας «πόρους», τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης διηνεκῶς εἰσέρχεται, καὶ ἐκ τῶν μικροτέρων, τῶν καλουμένων «ἀνέμων» ἡ διαρορήσει τακτικῶς ἐξέρχεται.

Εἰς τὴν ἀλείαν τῶν σπόγγων ἐκ τοῦ βάθους τοῦ Ὠκεανοῦ πλεῖστοι εὐρίσκουσιν ἀσχολίαν. Χίλιοι μόνον ἄνδρες ἐργάζονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἀρχιπελάγει ἀπὸ τοῦ Μαΐου μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου, οὗτοι βυθίζονται καὶ μοχλοῦσι διὰ τὸν σπόγγον, ὅστις τόσον πολλὸν συντελεῖ εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς υγιείας καὶ καθαριότητος νέων τε καὶ γερόντων.